

medicorum est pmittūt medici tractant fa-
bri. Conformer sātis ad illam loycozum
marinaz vnicuiq; in sua arte peno credē-
dum est. Bene vale pater 7 frater in christo
apud quem tuarum me orationum parti-
cipem fac. Amen.

Explicat epistola magistri Johānis de
Berfon ad fratrem bartholomeū cartulicē
de libro ruyf broech.

Incipit libellus fra-
tris Johis de schoenhauia q̄ n̄itē defen-
dere quedā dicta fratris Johis ruyf broech
contra magistrū Johem de Berfon cā-
cellanū parisiē.

Quonia qdā doctor eximi⁹
parisi. artis theologice que
dā dicta fratris iohis de ru-
yf broech in lib. q̄ intitulatē
de ornatu spūaliū nuptiaz
min⁹ iuste 7 opinor calum-
niā 7 reprobāt asserēs doctriā eius dē viri
in quibsdā passib⁹ 7 spāl̄r in tertia pte p̄fati
libri eē erroneā a regula theologice verita-
tis ac traditiōe sctoz patrū 7 doctoz discre-
pantē. 7 ob hoc nō eē recipiendā 7 abijcien-
dā. Idcirco vt veritas hui⁹ doctrine quaz
a spūsancto arbitro: effluxisset emanasse. q̄
magr est veritatis 7 nō erroris: plani⁹ eluces-
cat in q̄tū tenuitas mei ingenio 7 exigui-
tas mee scie appetāt. tria p ordinē facē dei
grā aspirāte attēptabo. P̄mo intētionem
v̄boz suoz q̄tū ad ea q̄ ibi arguunt 7 rep-
hendunt 7 tanq̄ erronea iudicantē explica-
bo. Scōo qualif hec doctrina nō sit noua
ad inuentio 7 suspitiosa. sed omnino sen-
tentijs notatissimis doctoz catholice fidē
p̄sona 7 ipoz autoritate cōmēdata 7 appro-
bata. put dñs dederit explanabo. Et t̄cio
qualif rōnes obiecte min⁹ efficaces sūt nec
p̄dictā doctrinā enuacuāt declarabo.

Datum ad pri-

omū est scēdū. q̄ frat̄ Johes de
ruyf broech autor p̄dicti libri dē
ornatu spūaliū nuptiaz in ter-
tia pte eiusdē libri nō loq̄t̄ illa vnione q̄ ē
p̄ idēptatē realis existētie. de qua dicit cri-
stus Joh. iiii. Ego 7 p̄ vnū sum⁹. imo in
oibus alijs libris suis p̄testat̄ ip̄e q̄ crea-

tura nō pōt fieri creator. Nec loquit̄ etiā dē
illa vnione q̄ est solū p̄ p̄sentum 7 p̄fomi-
tatē voluntatis. que est oibus spūales gra-
tiā habentib⁹. que admodū legiē **A**cuum
iij. q̄ multitudinis credētū erat ania vna et
eor vnū i dño Sed loquit̄ de illa vnione q̄
est p̄ amorē liquefactiū 7 excessum conte-
platiōis extance. q̄ p̄ nimia suauitate 7 ma-
gnitudine internū dulcoris 7 vehemētia a-
moris aiām liquefacit 7 resoluit 7 totā v̄ta-
tē rōnis absorbet de q̄ dicit paulus. j. Cori-
vij. Qui adheret deo vnus spūs est. Et p̄
ceptione em̄ dine p̄sentie 7 degustatiōe inē-
ne dulcedis aiā deuota in seip̄a quietat. et
sibi ac oibus rebus creatis p̄ desideriū in-
flāmatū 7 in deū totaliter expansus fundi-
tus mouet vt vere possit dicere cum ap̄lo.

Viuo ego iā nō ego. viuit aut̄ in me xp̄us
id ē. ego totus trāsformatus in deū p̄ amo-
rē nō sum in me sed in xp̄o. 7 iō p̄ amorē
totus deificatus loquor vt xp̄s. Ad etiā
idē apls dicit Corinthijs. An expimentus
queritis eius q̄ in me loquit̄ xp̄s? Ad aut̄
liquefacit 7 resoluit in seip̄o nō existit. s; re-
currit 7 trāsformat̄ in illā imaginem que
sibi p̄sentialiter exhibet. Ex quo p̄ q̄ ima-
go anime rationalis p̄ efficacā diuini lumi-
nis in suā imaginem increatā deifice pote-
rit trāsformari. put docet apls. ij. Chor-
iij. Nos aut̄ reuelata facie gloriā dñi cō-
templantes in eandē imaginē trāsforma-
mur a claritate in claritate tā q̄a dñi spū qe
a claritate imaginis create p̄ quandā simi-
litudinē trāsformabimur in claritatē ima-
ginis increate. Et in hac trāsformatōe ma-
go rōnalis p̄stituit̄ i tāta p̄formitate diuine
assimilatiōis que est inexplicabile oī lin-
gue. Ad subtiliter videt̄ innuere aplis cū
dicit. j. ad Corin. ij. **O**culus nō vidit nec
auris audiuit nec i cor hoīs ascēdit. bonus
scz in enarrabile qd̄ p̄parauit d̄s diligētib⁹
se. Hoc em̄ bonū inenarrabile qd̄ p̄para-
uit deus diligentib⁹ sep̄ d̄t̄ p̄fecta p̄for-
mitas et indiciabilis charitas diuine assimi-
latiōis que oī lingue indiciabilis est 7 inco-
prehēnsibilis est omni mēti. nec vnq̄ p̄fecte
cognoscit̄ nisi in speculo eternitatis qd̄ est
v̄bū diuinū 7 eētia dīna 7 ergo d̄ ista vni-
one 7 trāsformatiōe credētū est magis no-
ticiā effectuales 7 expimētale habēat v̄s q̄

Defensio Johannis de Schoenhauia

Solū intellectuale. qz nemo hec scit nisi qui accipit p experientā vel reuelationem. Et d ista indicibili claritate diuine assimilationis locutus est frat̄ iohes de ruybroech in tercia pte libri de ornatu spūaliū nuptiarū et de hac vniōne extatica intelligēda sunt ei' vba et recipiēda. d q vniōe loq̄t be. Biony: li. de diuisiōibz ca. de amore. Et amor diuinus extasim faciēs et nō sinens sui pōiū eē amatores sed amādoz. Prop̄ qd Paulus magnus in p̄tinentia diuini amous diuino amore p̄cipās. Cuius ego iā nō ego vinit vō in me xps tanq̄ sui amati viues vita sicut valde diligibilis. Hec Bionysius. Q̄n̄ patet q̄ amor extaticus duo suppoit. scz eē nature nre et eē gr̄e q̄ introducit i tanto gradu vt ala potius xpm sentiat q̄ seip̄sam. Gratia em̄ tanq̄ deifica hz mentē dō assimilare et ipam deiformi dispositiōe induere. Ad hos deiformes habitus tam extelsos. tā a nra infirmitate longinquos vt sui nro tā absconditos/ exponēdos omnino minores sumus. qz ista sunt mysteria regni dei q̄ vt existimo nō cōter oibus s; puritate intelligentie et diuinis illuminatiōibus et gr̄a p̄uilegiatis cōmunicāda sunt. Intus audiunt̄ ibiqz dicūt̄. iō his q̄ foris sunt dia nō debuerūt. Ne tñ hi qui foris sunt derelinquerent̄ si ab his q̄ int' sūt/ non vocarent̄. aliquatē erāt innotescenda vt discerent infirmi q̄ tū eis desit. et ad quā p̄fectionē aspirare deberent. Hec em̄ archana et p̄funda si nō gustātur nō amant̄/ et si nō amant̄ nō intelligūt̄. et ergo dijudicanda nō sunt ab his q̄ nō gustauerūt vnusq̄ qz em̄ bñ iudicat q̄ nouit et hoz est bon' in dex. vt ait p̄bs. Et hoc de primo.

Secundo videndū est qualitē doctrina p̄fati viri a sententijs sc̄toz patrū non discrepat. sed p oia ipis p̄sonat et concordat. De hac em̄ vnitare di. b. Bemar. in epla ad fratres d̄ monte dei. Vnitatis spiritus cū deo. hois cor sursum habentis p̄ficientis in deū volūtatis est p̄fectio. cū iāz nō solūmō vult qd de' vult. s; sic est nō tā tū affectus s; etiā in affectu p̄fect' vt nō possit velle nisi qd d's vult. velle at̄ qd vult d's bociā s̄te dō eē. nō posse velle nisi quod

vult deus. hoc est iā eē qd deus est. cui iāz velle et eē idipm ē. vñ bene d̄ qz tūc videbitur mus eum sicuti est cū sit filius ei enim hoc erimus qd ille est. Quibus em̄ p̄rās data est filios dei fieri data est p̄rās nō quidē vt sint d's. sed sint tñ qd deus est: postmodum loquit̄ de tripliā similitudine hoim cū dō et deinde subiungit. Biat̄ aut̄ hec s̄lirudo dei vnitatis spūs nō tñ qz affiat spm̄ hois spūscūs. sed qz ipa est spūscūs deus charitas q̄ cū sit amor p̄ris et filij et vnitatis et filij amitas et bonū et osculū et amplexus et qd qd cōe pōt eē amboz in summa illa vnitare veritatis et veritate vnitatis. hoc idē hois nō fit ad deū qd p̄subali vnitare filio est ad p̄tem vel p̄i ad filiū. cū in amplexu p̄ris et filij mediā quodāmo se inuēit hois bñ p̄scā/ cū mō ineffabili cogitabiliq; fieri merēt̄ hō dei. nō deus. sed tñ qd est deus. Ecce quō ista snia bñ omnio cōcordat doctrinē fratris iohis d̄ ruybroech et mutuo sibi p̄sonant. Hoc idem patet ex epla inferius p̄notata. quā quidā vir deuotissim' et doctissimus composuit i qua sub breuib' verbis descriptus est tot' p̄cessus libri fratris iohannis ruybroech d̄ ornatu spūaliū nuptiarum. Cum his cōcordat Gilbertus sup cantica sermone. ij. vbi distinguit de tripliā lectulo. Primus est p̄p̄iō se. Sc̄s est cōis sponse et sponsi. Tertius p̄p̄ius est sponsi. Sponse lectulus est cū quiētis et pacatis et compositis morib' intra se collecta req̄scit. Communis est cū iā incipit oblectari in sponso. Sed p̄p̄iō sp̄si est qñ sui oblita penitus et ex exuta tota transit in ipm et quasi induit ipō dilecta ipius. In lectulo suo nō effluit sponsa extra se nec turbatur in se. In lectulo cōmuni affluunt illi delitie quedā d̄ presentia spōsi. In illo lectulo q̄ solus est sponsi amoris exagitata incendiū ebullit et excrecit. effusa et effluens tota trāsfundit̄ in ipsum. et in si milem absorbetur qualitatē. In primo penes se est. In secundo penes illam spōsulum In tertio penitus est ipa penes ipm et si dici potest nō est nisi ipē. In primo q̄nt. In secundo adheret. In tertio vnitur illi. In primo trāquillitatem propriā possidet. In secundo quādā merēt̄ cōitate cū dilecto. In tertio absumit et absorbet i quācā caritatē et

grē vnitatē. hec Silbert⁹ vbi s. Cū pdict⁹
 concordat vyonis⁹ magn⁹ sicut pz i aucte su
 pius allegata 7 plurib⁹ locis libroꝝ suozū.
 Et Hugo. d san. vic. cōmetator p̄fati dio
 nisi sup seprimū āgelice hierarchie di. Sic
 itelligas q̄ta est vis veri amoris 7 dilectio
 nis si tñ intelligi p̄t qm̄ dilectio supeminet
 sc̄e 7 maior ē itelligētia pl⁹ ei diligit q̄ itel
 ligiē. Intra dilectio 7 appropiquat vbi sci
 entia foris stat. Et reddit rōnē istī. qz ver⁹
 amor siue charitas nullū patiē mediū iter
 se 7 obiectū qd̄ ē dō. s; vehementē tendit in
 ip̄m imediate. 7 iō nūq̄ q̄s at donec omnia
 trāseat 7 ad ip̄m dilectū 7 in ip̄m veiat. vñ
 subdit ibidē. Dilectio siue amor impetū se
 q̄ns ardentis desiderij sui nec dissimulare va
 lēs donec ad amatū puenient amato ap p
 pinquat q̄tū p̄t 7 eo ampli⁹ finēs intrare
 ip̄m cupit 7 eē euz ip̄o 7 eē tā ppe vt si fieri
 posset hōcidē ip̄m sit qd̄ ip̄e. Nihil em̄ ve
 loci⁹ nihil acuti⁹ nihil subnili⁹ amore aut
 penetrabili⁹. qā nā sua nō q̄s at donec nat
 uralitē amabilē totā penetraverit virtute et
 p̄fūditate 7 totalitatē q̄tū p̄t. Dicit enī
 snie alludit p oīa vercellēsis sup cantica di.
 q̄ affect⁹ 7 intellectus sil⁹ coambulāt vsq̄ ad
 nouissimū d̄fectū intellect⁹ vbi h; siue cogni
 tiōis 7 sui lumis p̄summatōes. Affect⁹ s̄t
 adhuc p̄inet p̄ncipalia i deū sp̄s 7 sup
 intellectuales extēsiōes 7 immissiōes/serui
 dos vulgares 7 fulgidos seniores ad q̄ruz
 oīm sublimes excess⁹ 7 excedētes sublimita
 tes itelligētia ēhi nō p̄t s; sol⁹ p̄ncipalē affect
 us dō vmbilē 7 pulcritudis q̄ n̄ solū fac
 hoies 7 angelos excedē nām p̄p̄nā vt i deū
 ascedāt. s; etiā deū q̄si naturā p̄p̄nā egredi
 vt ad creatas q̄si infra naturā suā p̄ducēdo
 descedāt. ecce quō oēs isti excellētissimi do
 ctōres i h⁹ pueniūt q̄ aīa qm̄ rapit in diuī
 lumis abyssū. tota deficiat seip̄a 7 illū qm̄
 diligit tota liq̄scit 7 supintellectualitē ei vniē
 7 vniūssime trāformāt i ip̄m ita vt aīa a se
 ip̄a alienatōū i istō diuī archani secretariū
 rapit dō ab illo diuī amoris i cedio circūdatē
 itime penetraē 7 islamaē seip̄as penit⁹ eru
 it 7 diuī q̄ndā affectū iduit 7 inspecte pulcri
 tudī p̄figurata tota i aliā glia; trāsit

His plibaris m̄dedū ē tertio ad obie
 ctōes 7 rōnes qd̄ dñs cācellari⁹ do

ctor venerabil⁹ 7 vir eloq̄ntissim⁹ doctri⁹
 p̄fati vni vics fr̄is ioh. d ruis broech vidē ali
 qlitē calūniari 7 improbare. Sciēdū ē q̄ au
 tor p̄fati libri d̄ ornatu sp̄ualiu nuptiaz n̄
 sic ille mgr̄ arbit̄ ē d̄ idiota fuit 7 sine lris
 in h⁹ male erat isoformar⁹. s; erat sacerdos vt
 spero dō acceptissim⁹ p̄m⁹ p̄or 7 sudator cu
 iusdā monasterij canonicoz regulariuz in
 brabānia appellat viridis valle cameracēb.
 dyoceb 7 liri qdā silua q̄ vocat⁹ onia iuz
 citatē famosā q̄ d̄z bruxella. Qui doctri⁹
 suā nō lino fm̄de s; theutunico cōscripsit
 lz em̄ p̄petētis snie fuerit nō tñ tā eminētis
 sc̄e erat q̄ p̄fatā doctri⁹ lino fm̄de tā cō
 posito 7 stilo tā elegāti scribē potuisset nisi
 sp̄ali dono dei sibi datū h⁹ fuisset. S; qdā
 frat̄ eiusdē monasterij vir valde i gēnosus
 7 lrat⁹ postmodū ob p̄fectū oīm nationū/
 q̄sdā libroꝝ suoz lino fm̄de trāssere in p
 sona ip̄i curauit Ammirātes q̄ doctri⁹
 ei⁹ laico fm̄de p̄scriptā faciliē p̄pedere p̄nt
 ip̄m neq̄q̄ hāc didicisse ab hōie aut ab hu
 mana sc̄ia. s; accepisse a deo 7 a diuina sapia
 7 mgr̄a vinctōe. a fratrib⁹ ei⁹ cognosci p̄t
 q̄ fuit hō miss⁹ a dō. cui i his nouissis die
 bus hec deuota archana 7 p̄fūda atz diuī
 na dō dispēlanda largit⁹ ē vt noua admo
 nitio suos meli⁹ attrahēt auditores. 7 vt se
 ctā illoꝝ libroꝝ sp̄ium q̄ tpe vite sue mltū
 i brabānia 7 illp̄tib⁹ pullulabāt 7 erripary
 errores ip̄oz demudaret. Viri⁹ em̄ hō iste
 dei postq̄ illud lamētabile sc̄isma in ecclia
 surrexit nā a tpe mort⁹ sue. xrv. āni fluxerē
 vl̄ circū. Hac ḡ occasiōe 7 nēcitate p̄puls⁹
 hec p̄fūda 7 subtilia theutunico fm̄de te
 xuit. Qui qdē hāc doctri⁹ absq; aliq̄ labo
 re studij sola gr̄a sp̄ūsc̄i ei⁹ mētē docēte et
 plustrate eructauit sicut bñ p̄p̄tē ē ill⁹ q̄ se
 cū p̄uersati sē 7 leaetoz suoz p̄sc̄i fuerūt.
 Si ḡ stil⁹ libri i lino trāslati mag⁹ f̄doleat
 hūanā eloq̄ntiā q̄ diuīa. h⁹ nō ip̄utādū est
 autori s; trāslatorū. q̄ qdē trāslator p̄ eo q̄
 ornatū 7 eloq̄ntie fm̄onū pl⁹ opam dedit
 q̄ forte expedit 7 qdā p̄ arbitrio suo addi
 dit i pdicti libri trāslatiōe mltū desudauit
 lz autor ab hac desudatiōe liber 7 exps fue
 rit. cui oīa q̄ docuit p̄ut pie credim⁹ sp̄ū
 sc̄tūs ispirauit 7 amministrant. lz ēt doctri⁹
 istī vni lino trāslatū sit mltū ḡfosa cō
 p̄ctiua 7 deuotōis exatatiā. tñ ignitū elo

Defensio Johannis de schoenhauia

quā dñi vehemēt q̄ i v̄bis illi⁹ theutuni
cis iuenit̄ m̄to ḡofus ē. maḡ mouēs af
ficiēs 7 accēdes legēt̄ ita vt d̄niffi⁹ cord sit
q̄ nō er eor̄ lectōe cōpūgat̄ ad denotōē; ex
atē 7 ad meliora p̄uebat̄ 7 sublimē. **A**
rūm q̄ dicit̄ doctor: egregi⁹ sentiat̄ etiā p̄tē
h⁹ libri penit̄ rescindēda tāq̄ discrepātēs; a
doctrina sana sc̄tōz doctor̄. nō p̄sentō sibi
i hoc. s̄ vidē: mihi eē approbāda doctrina h⁹
etiē p̄tis 7 asserēda tāq̄ p̄sona 7 p̄cordāsp̄
oia doctor̄is 7 sentētis sc̄tissimoz 7 famosū
simoz doctor̄ totū ecclie. sicut satis d̄ clara
tū ē ca. p̄ce. **D**octrina ei h⁹ etiē p̄tis intelligen
da ē d̄ illa v̄niōe ex t̄atica sicut sup̄i doctor̄ ē
i p̄mo ca. d̄ q̄ v̄niōe iste maḡ nullā facit ite
tionē i epla sua; q̄ ē d̄c q̄ tertia ps ei⁹ d̄ li
bri sp̄ndiāda ē tāq̄ male explicata; notādū
ē q̄ d̄ d̄o meli⁹ possū cogitare q̄ loq̄. conā
tes ergo hoies sc̄tī de deo loq̄ nec valentes
nisi v̄bis aptiorib⁹ v̄bis q̄ dicēda sunt exp̄
mūt 7 modū loq̄ndi quē vsus sc̄tōz patrū
remit̄ imitātē; 7 sic aucto; h⁹ libri i ista ma
teria altissime 7 s̄me cōtēplatiōis imitat⁹ ē
modū loquēdi sc̄tōz patrū q̄ de hac materiā
locuti s̄t. vt d̄o q̄busdā; v̄bis nō ap̄rie sed
trāsp̄ritine sicut ista materia erigit. h̄m exi
gētā materiē h̄mōēs sunt expectēdi. sic enī
Binony. in li. suis caliginē vocat. q̄ sp̄s
rationales inducuntur in istud interius ce
nasculū dīne claritatis. v̄bi clausis sensuūz
bostis secreti⁹ castissimo āplerūz veniunt
cū dilecto. r̄m̄ maxima illustratiōe ibi irra
diant. **S**ilr̄ q̄m̄ mētē p̄tingit rapti 7 in suis p̄
suis extasim p̄duci tūc ambilari d̄r. q̄ mēs
i extasi posita sibi 7 oibus creaturis fundi
tus mouē inq̄tū seip̄az nesciens sui 7 oim
creaturaz obliuiscit̄. id̄ de tanib⁹ mentib⁹ di
cit apl̄s ad **1** Cor. ij. **A**dotui estis 7 vita ve
stra abscondita est cū xp̄o in deo. **S**ic et spi
ritus rōnales sc̄ipos pdere ē oino nō senti
re semetip̄os 7 a seip̄is erinamin 7 pene an
nulari v̄bi t̄m̄ melius secū sūt. cū sic sunt q̄
t̄n v̄bi sint nesciāt 7 h̄; hucusq̄ sc̄ipos h̄nt.
t̄n se mō p̄dicto pdiderūt. **D**ō v̄niq̄ videt̄
p̄tigisse ap̄lo cū in raptu p̄stitū an i corpe
vel eē corpus cēt p̄fusus se asserit ignorare.
Scriptura sacra eo sp̄ū exponenda 7 intel
ligenda est q̄ plata. 7 sic arbitoz q̄ si dicta
hui⁹ p̄ioris h̄m illū sensum d̄nū 7 sp̄m in
telligant q̄ plata sunt q̄ in eis erro; nō ap

parebit sed mera 7 clara veritas relucebit.
Sepe sc̄i v̄ni de altissima p̄tēplatiōe q̄dāz
p̄ferunt q̄ min⁹ p̄fecti q̄ penetrare nō p̄nt
laspum erroris putāt. **N**ō puto dici potu
isse. qd̄ hūc p̄iorē puto sensisse. **E**st em̄iste
modus sentiēdi alienus ab oī mō vsitato
sentiēdi v̄n̄ nec vsitatis verbis pōt aliq̄n
nus explicari. **E**t ideo q̄m̄ v̄ni p̄fecti n̄a in
stantia 7 inopunitate ac charitate demit
ti aliq̄o nobis d̄ tali affectiōe vel intelligen
tia temptauerūt reuelare succūbūt verbis.
vt talia v̄ba loquūt̄ q̄ n̄; intellectū excedūt
Suauitas hec q̄ deuotis mētib⁹ in v̄niōe
itima dei p̄p̄nat̄ tā sublimis est q̄ nec vo
cāli nec mentali verbo est exp̄ssibilis sed so
la attingibilis est experientia; 7 ergo non est
mirū si illud qd̄ d̄ de indicāli eo mō quo
dici pōt sit minus gratū minus placeat mi
nus acceptetur ab his q̄ talia nō sunt exp̄
ti. **E**t q̄ h̄c v̄niōe itima 7 extaticam in
qua sp̄s rōnalis p̄fecta assimilatione cō
fouat̄ imagini sue increate. p̄dictus aucto
tor conans ē explicare que t̄m̄ difficillima
est ad differēda. id̄circo quedā verba pu
lit q̄ a q̄ pluribus nō capiunt̄. **P**ue t̄m̄ si re
cte fuerint intellecta 7 ad intentionē dicen
tis respectus habeat̄; nō errorē sed cōcessā
puto p̄tinēt veritatē. **P**ro quoz verborū
plenior intellectū h̄ndō sciendū est q̄ hec
v̄niō extatica que p̄sistit in amplexu v̄ni
no summi boni tripliciē 7 sub triplici bitu
dīne p̄cipit̄ in hac vita. **A**liq̄n̄ em̄ p̄cipitur
er diuine claritatis 7 eētīe trāsitoria visio
ne 7 cōtēplatiōe. **I**nterdū er diuine suauit
atis p̄libatona fruiōe. **I**nterdū v̄o er di
uine immensitatis iocūda ammiratiōe. et
d̄ aliquo istoz t̄m̄ modoz sine d̄ v̄noquo
q̄ puto eē itelligēda dicta tertie p̄tis illius
libri de ornatu sp̄nālū nuptiaz. potissime
t̄m̄ de p̄mo mō. v̄ic; de illa v̄niōe et con
templatione que fit in raptu. **P**rimū bonū
liquet in paulo qui fuit in raptu intuitus
p̄tēplatione diuine eētīe trāsitorie illu
stratus. 7 h̄; paulus in illo raptu habuit
actū beatificū t̄m̄ er hoc nō potuit dici p̄f
cte beūs. q̄ nō habuit statū beatificū nec ēt
illū actū mō cōp̄rehētoz puto p̄manent et
immobiliter sicut h̄nt beati. sed fluxibilit̄
et transitorie sicut lumen p̄tinuat̄ in acre
ad solā p̄ntiā solis. quare nō debuit dici q̄

dictorum
Declaratio illi v̄ni
v̄niōe p̄ctā illi d̄m̄ p̄
mōne extatica. **P**ro
app̄tū alius extaticū
q̄m̄ q̄m̄ co nati sp̄ndi
conueniō h̄m̄ extasiō
p̄p̄rie v̄niōe r̄m̄ exta
er i capis enī; p̄ntes
p̄ d̄m̄ p̄ctā lē ignozat̄
q̄ illi erroris notā impoz
uo v̄niōe v̄p̄m̄t̄. **E**
h̄m̄ p̄tis q̄ p̄ntes liboz
de cadē v̄ntima t̄m̄ ob
h̄nt le cōtos. nec hoc
t̄. **C**laritas em̄ affert pul
ter auditiōes suz legētes
p̄dicat̄ ait. **C**laritas port
cus h̄nt iobes de v̄niōe
et libri de ornatu sp̄nālū
sublimissima materia; v̄bi
nise sit loquens in alio t̄m̄
v̄niōe d̄ exta materia p̄p̄rie
p̄p̄rie sui m̄tōne extati
v̄niōe q̄ d̄ d̄ calicū v̄
v̄niōe q̄m̄ lēq̄ manifestē p̄f
v̄ntes q̄ toto d̄m̄
v̄niōe exta m̄tōne an
v̄niōe h̄nt lē extati
v̄niōe ita nō fuit aliā
v̄niōe p̄ctā. **I**m̄p̄ssibilis
v̄niōe vel exta exta
v̄niōe h̄m̄ exta v̄niōe

hoc pfecte beatus. Sed modus apparet in ppha david q̄ tanta dulcedine vine suavitatis repletus fuit q̄ tanq̄ ebrius clamat. Delectatōes in dextera tua vsq̄ in finē immēs p hoc q̄ mensura r magnitudo h̄ suavitatis nullo termino vel fine potit coartari. Tertio mod⁹ patebit in regina salo que visa gloria r magnificentia regis salomonis p magnitudine ammiratōis defecit r in extasim rapta fuit. s̄ talibus mentibus venificat̄ illud qd̄ scribit̄ Esa. lx. Tūc videbis r afflues r mirabit̄ et dilatabitur cor tuū. q̄ in illo lumine rearchico tibi dimittitur influxo videbis illa que nec ocul⁹ vidit nec auris audiuit rē. in quo excellētia illius visiois r cognitiōis designat̄.

Declaratiōe illi dicit q̄ p̄fat⁹ magis dicit q̄ doctria illi⁹ ētie p̄tis nō stat cū dēminatione decretalis. Sciendū est q̄ q̄cūq̄ pie libru alicuius eccliaſtica doctōis legit si qd̄ in eo quasi dubiū r scrupulosū inuenit. nō statim exardescēdo inuadit. sed inspiciat r discernit r retrahat et circūstātijs r et scriptis eiusdē autoris. r ad vltimū prius eligat p̄ter se ignorare vel nō intelligē q̄ illi erroris notā impingere nisi manifestā in eo heresis deprehendat̄. Iōstat em̄ cato s̄licos p̄tes q̄ diuersos libros cōscripserunt de eadē sententia n̄ sic obscuro nūc aptius fuisse locutos. nec hoc dicit p̄ in cōueniēti. Varietas em̄ affert pulcritudinē r delectat̄ audiētes siue legētes rara r difficilia bis delectat̄ ait Marius poeta. Sic igit̄ sepedictus frat̄ iohes de ruybroech h̄ in tertia p̄te libri de ornatu spūsalium nuptiar̄ de illa sublimissima materia r obscurissima obscuro sit locutus in alijs tñ locis r libris suis vbi d̄ eadē materia dogmatizat planius r aptius suā intētiōne explanauit. Cū in libro suo q̄ dicit̄ d̄ calculo vel de p̄fectione filioꝝ ip̄e manifeste p̄testat̄ q̄ impossibile est nos ex toto deificari nostrāq̄ creatiōne in creatorē mutatos amittere. Diuina em̄ natura sicut l̄ se est immutabilis r incōuertibilis ita nō sinit aliā naturā in se essentialiter p̄uerti. Impossibile est vt em̄ creatura deus vel creator efficiat̄. Ceterū deo p̄ mediū r siue medio vnimur p̄ mediū vi-

delz gr̄e sue r n̄roꝝ opm. **S**ra em̄ dei mēte n̄ram irradians docet nos v̄ritatē. dirigie q̄ nos ad oēs virtutes et in eternā dei dilectionē. r amoris exercitiū v̄ritū vltra has gr̄am r virtutes inter deū r nos mediātes deo etiā sine medio vnimur q̄n̄ impetu ardentis amor̄ excedimus oē creatū vsq̄ in ip̄as sup̄substantialē dei diuinitas vbi in amore cūca trāsimus mouentes oī p̄sideratione in q̄ndā insciētā r caliginē ibi agimur r sup̄informamur ip̄i verbo eterno q̄ est imago p̄ris. **H**uic sn̄e oēs patres sup̄us nominati p̄cordāt. cūq̄ sic deo vnimur remanet tñ in nobis scitū viu⁹ r amor actiuus. **Q**m̄ absq̄ scitu n̄ro deū videre non possumus nec sine amoris exercitiō deo vniri vnitionēq̄ suare valem⁹. si me ignorante totius mūdi dñs essem. qd̄ mihi p̄staret solatiū. **I**dcirco sentiemus nos eternaliter gustātes r possidētes teste xpo q̄ ait **H**ec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū rē. **S**ic ergo pater vitā n̄ram eternā p̄sistere in discreta siue distinctina cognitiōne dei r cōtēplatione dei intuitina. **U**ltra oia tñ hec enim q̄ si expirati s̄ sp̄m sine sp̄ū in abyssali r incōprehensibili r imēsa dei gl̄ia. **I**tē sp̄s dei q̄ nos stat effluit r inspirat vt deū diligamus r virtutes opemur / nos em̄ ad se r in se attrahit r intrahit vt in ip̄o q̄escamus r eo p̄fruemur. r in his duob⁹ eterna vita stat quē ad modū p̄ aeris inspiratōz r expirationez diastole r sistole n̄ra vita p̄seuerat material̄. **E**t ex his p̄ q̄ nō p̄dicat̄ decretali q̄ ip̄e ponit sicut decretalis asserit b̄titudinē n̄ram cōsistere i visione dei intuitina r fruitiōe vine eēntie. **P**reterea scio q̄ be **T**homas d̄ aq̄no dare dicit q̄ in visione q̄ videt̄ deus p̄ eēntiā optet q̄ d̄s sit forma intellectus n̄ri q̄ qua cūq̄ alia informaret̄ illa nō duceret nos in eēntiā diuinā r ergo i ip̄a eēntiā diua erit quasi forma intellectus qua intelliget. **Q**d̄ quidē nō oportet ita intelligi q̄ diua eēntiā sit vera forma intellectus n̄ri vt q̄ ex ea r intellectu n̄ro efficiat̄ vnū simpliciat̄ sicut in naturalibus ex forma et materia naturali. s̄ quia p̄portio diuine essentie ad intellectū nostrū est sicut p̄portio forme ad materiā r q̄ fiat vnū q̄tum p̄inet ad actum intelligendi. **E**t vltim⁹ dicit q̄ deus in p̄tis nō tñ erit cogitū

lectiōis cui puenit conuere et transformare. Ad gaudia beatitudinis tria concurrunt, perfecta visio, plena comprehensio, ibi amoris consummatio. Et isto stat tota summa dictorum fratris Jobis de ruybroech de cernentiū pntē matenā. Quā sicut ex ipis dicitis manifeste colligi et elia p̄tipe ponit beatitudinē nrām consistere distinctiā siue discretiua cognitiōe et contemplatiōe dei intuitiua, et hāc vocat beatitudinē actualē, et i fructiōe dei desatiua ubi aia igne diuini amoris resoluta liquescit et deficit a seip̄a et spoliata oim viriū suarū ppria et naturalī acuitate metale simplicitate iduit imaginis in create affeq̄ assimilationem. Gaudii fructiōis est tante magnitudinis et tā indiciabilī suauitatis q̄ mēs beā vel hūana plene p̄phēdē nō pōt, sed tota ab sorbet et plenitudie illi⁹ gaudij sic tolla aq̄ absorbet a vino forti, vt dicit. Bern. Et istū gustū fructiōis oēs vires aie indiciabili gaudio absorbent et hāc inhesionē et amplexū mellifluū indissolubili charitatis et absorptionē abyssabile amoris ubi aia in abyssat et totaliter i deū traicit et transformat appellat beatitudinē eēntiale q̄ ibi aia oim viriū suarū acuitate spoliat et vtiē sola p̄olatione diuine suauitatis. Ibi inq̄t i pacei idipm̄ dormit et req̄iescit, dormit in quietatiōe plena intellectus, req̄iescit in plena satiatione affectus, et sic p̄ q̄ sensus ei⁹ est verissimus nec discrepat a sua scōp̄ patrū, et si est aliquis error i dicit⁹ suis ille solū stat i qd nois nomina aut sūt ad placitū, et iō tal error nō ē magni p̄odens. Quā aut dicit q̄ ad fructiōnes spectat plena cōphensio, hoc nō est sicutel ligēdū q̄ beī cōphendūt totalitē ipm̄ deuz fm̄ oem modū quo est cognoscibilis, talis enī mod⁹ cōphensiois diuine nature est ip̄ofibilis oi creature vt p̄ Job. i. ubi dicit deū nemo vidit vnq̄. Sed iste modus cōphensiois attendit q̄ tū ad imediatiōne cognitiōnis, de qua sup̄ius dictū est, q̄ beī verbūz eternum et oia alia in seip̄o et ip̄m cōphēdent et cognosceret, iuxta illud ps̄. In lumine tuo videbim⁹ lumen hoc est teip̄m q̄ es lumen subsistēs dicit Aug⁹.

Restat nūc vlteri
us videre qualiter sane intelligē
da sunt illa dicta fratris Johānis

de ruybroech q̄ dñs cancellari⁹ in eplā inuocatur esse repudianda tanq̄ erronea vlt̄ male explicata quorū p̄mū est istud quo dicit. Perditur aia contemplantis in esse tali diuino abyssali, ita q̄ nō sit repibilis ab aliq̄ creatura. Hoc verū est si sane intelligatur. Sic quippe intelligenduz est q̄ in hoc gradu contemplationis qm̄ mens rapitur in diuini luminis abyssum omnium exteriorum obliuiscitur, nescitq̄ penitus seip̄am / seipsam exuit et diuinū induit quendā affectū et sup̄mundanū / tota q̄ transit in deum suum / et in aliā gloriā quā creatura sub eēaturali non attingit q̄ in tali statu esse suum creatū et sue nature hō excedit / et sub eē diuine gratie ita sublimiter diuine substantie vnit q̄ oēs vires et potentie rōnales supra se eleuant et in diuinā claritate transformantur / et sic nō est repibilis ibi ab aliq̄ creatura. Sup̄a intellectū enī et mentē ibidē deū cognoscat. Intellectus enī nr̄ et sensus corporeus intra terminos creature exercentur nec enī intellectus excedit ens aut speculū. Unitō aut excedit sublimius intellectum theoricū q̄ intellect⁹ imaginari⁹ vlt̄ sensū. Adens enī in hac vnione diuina et ex racita trāscēdit oem creaturā et seip̄am et oem actū viriū apprehēdit suarū, et p̄ tato dicit q̄ nō ē repibilis ab aliqua creatura. Ad hāc abstractionē diuini inuitabat timotheū mystica theologia di. Tu s̄ amice timothee / circa mysticas visioes forti p̄titione et sensus relinq̄ et intellectuales opatōes et oia sensibilia et intelligibilia et oia existētia et nō existētia, et sicut est possibile ignote p̄surge ad ei⁹ vnitionē q̄ est sup̄ oem subam et cognitiōz etem excessus tuip̄ius ab oi inretēbili et absoluto mūdē ad sup̄substantialē diuināz tenebrarū radiū sursum ageris, vide aut vt nllus idocorū hec audiat. In hoc vbo diuini sapia summa includit / et culmē totius p̄fectionis vt possibile est / via et p̄funditas librorū diuini ariopagite. Quod p̄terea subiungit q̄ intētiō autoris p̄fati videt eē qd aia desinit eē in illa existētia quā p̄us habuit, claret ex sup̄radictis q̄ intētiō autoris talis nō fuit qual̄ exprimit a p̄dicto mḡro s̄ ex abūdati. Is nō in cōuenientē possum⁹ dicere q̄ intētiō autoris talis est q̄ excellētia rōnalis creature in hoc p̄ficiē et cōsumma

Defensio Johannis de schoenbauia

tur qñ p resurrectione amoris erratici i illud pncipiū reuertit vñ primordiale exiuit. et qñ aia intrat in istud diuinitatis archanū z in illud intime quietis secretū. tūc nō oportet q̄ ibi fiat corporis z anime dissolutio sed in hōmōi transformatione aia diuinitatis spū p hunc modū vt qd animale corpulentuz z ferulentū est deorsum remaneat. Spirit⁹ autē z qd spūale est ad summa euolet z vsqz ad speculationē diuine glorie sublimetur z in eandem imaginē transformet. Nihil in creaturis (vt dicit Richardus in lib. de exterminatione mali) hac diuisione mirabilis cernitur obi istud qd est essentialiter vnum atqz indiuidū in seipm in quādam portione diuinitatis neqz in homine vno alia est essentia eius spūs atqz alia eius anima sed vna eademqz substantia simplicis nature. Non em̄ in hoc gemino vocabulo gemina substantia intelligitur sed tamē ad distinctionē ponit gemina portio eiusdez essentie. Unde superior p spiritus, alia inferior planimā designat. **¶** Cū p planiori intellectu istoz habendo ē considerandū q̄ spiritus noster qñqz intantū a corpe z ania diuidit vt spiritus in spū esse asserat z quādoqz spūs supra spū esse dicat. et quādoqz spūs sine spiritus esse credatur. P̄mū patet in Johāne qui d seipso dicit Apoca. 1. Ego fui i spū dominica die. Quod exponens Haymo sup Apocalipsum dicit sic. Johannes sic in spiritu fuit q̄ tamen ipaz carnē funditus non deseruit sed spū eternitatis spiritus eius adhesit z a spū docente assumptus fuit spūs docendus. **¶** 3do tā mirabilia z pfunda vidit Richardus autem exponens idē verbū dicit sic an hoc est spūm in spū esse semetipm intra seipsuz totum colligere et ea que circa carnem seu etiam in carne geruntur interim penitus ignorare. Secundū liquet in petro. de quo i actibus. ca. xij. dicit. Et petrus ad se reuersus dixit rē. Quod exponens Richardus lib. ij. de contemplatione. Hoc sane nō inspicier dicit q̄ petrus longe supra hominem fuerit. qd longe a semetipso z supra semetipsum recessit. Alioquin nō erat a quo ad se reuerteret. Hoc idem oñdit Hugo super septimum hierarchie dices. Auctū amoris est cum omnia trāscendendo despiciat.

Superuidum autē amoris est cum etia se metipm contemplando relinquit. z in contemplatione dilecti se despiciat et miro modo fit vt p dilectionis ignem in illuz sustolitur qui est supra se z p vim amoris expellitur z exeat a se nec se cogitat dñ deum solum amat. Tertium apparebit in regia saba. de qua legitur. iij. Reg. iij. capi. q̄ regi na saba videns sapientiam Salomonis et domum z habitacula et ordinem mirantū nō habebat ultra spūm. Ad exponēs Richardus li. v. de cōtemplatione. c. xij. recte nonne dicit spūs seipsum nō habere. qñ incipit a seipso omnino deficere z a suo esse suam undantū quēdā et vere plus quā humanum statū transire in mirabili trāfiguratione / spiritus ille ab humano videatur in diuinū deficere. ita vt ipē iā nō ipē eo dñ tarat tpe quo dñō incipit altius inherere. Qui aut adheret deo vnus spiritus ē. Et sic totum in istud diuinitatis archanū intrat clamans cū ps. Defecit in salutare tuū aia mea. Nec ille. Istō habito z intellecto facillime oia illa dicta huius tertie ptis dñi prijs intelligunt et exponunt. Et isto p̄ facillime intellectus clausule illi⁹ que subiungitur. In ipa quidē sui vacuitate p fruitiū amorē spūs pdit semetipm deiqz claritate nullo intermediatē suscipit. Spūs semetipm p tāto dicit pdere. q̄ i tali statu vbi spūs hūanus in tm amoris feruore supra se rapit vt merito sine spū eē dicat. fact⁹ est tanq̄ vas pditū eo q̄ semetipm nō sentit. sed penitus a seipso erinanti absorbet z deficit. luce clarus p̄stat q̄ p̄grue dicit q̄ regia saba spūm suū pdidit q̄ ultra spūm non habebat. Sic sicut panis puenient dicit spūm suū pdidisse qñ i rapu p̄stitur vtrū i corpe vt eē corp⁹ eēt ignorauit. Qñ at mēs hūana hūc spūm v̄ verticē. i. mentis excessū attigerit tū cetera claritate nullo intermediatē suscipit q̄ ab oibus imaginib⁹ z simbol⁹ absoluitur z ab oibus opationib⁹ oim viriū ap̄prehensuar tā inferoz q̄ supioz oiaē atz in supsubstantialē radiū dñe luaditatur. citur remoto oī velamine z immediate donatur. sicqz dei claritatē nullo inē mediātē suscipit. Istō autē qd dicit ac sine inēmissio ipē fit ea claritas quā accipit. satis claret et pdictis nō sic intelligendū z qualiter docto

res sancti idē sentiūt. **Uñ** i epla infer⁹ an-
notata sic hēt. **Hac** hora in celsi sicut aq gut
za vniat infusa multo vino. **Sic** ista efficiē
lux in dño optiata i optio. **Optia** qppe ac
oipotēs efficiē qñ i optimū aci oipotētem
tota trahit. **Cui** sicut cordat sup septimū
angelice hierarchie di. **Cōtēplatio** est desi
ca silitudo qz dū p eā illuminati lucētes fi-
unt quodamō ipius luminis lucētis si-
militudinē accipiūt. **Quō** em aersolis lu-
ce pffusus in eadē trāformāe luminis clari-
tate adeo vt nō tā illuminat⁹ q̄ ipm lumē
esse videat. **Et** sicut ferrū in ipm ignē mis-
sum magis efficiē ignis q̄ ignitus. **Sic** vi-
ri pfecti charitate iduti sive ibuti (charitas
vidēt pot⁹) vt emphatice loqr. q̄ caritate
succēsi. **Induim** g dñz sicut aer lucē sicut
ferrū ignē. **7** erūs lux i dño. **Sicut** em fer-
rū inflāmātū accipit in se formā ignis. **Et**
dat se totū 7 nō pte 7 eripit se sibi remanen-
do i se substantiāliē inflāmātū ita aia vnita
deo p ignē dñi amoris q̄si totā dat se 7 mit-
tit se in deū 7 in deū trāformata nō muta-
ta subā ppria trāformāe se totā i deo amo-
re q̄ est vita sua 7 p amorē fit quasi tota di-
uina. **Naturale** nāq̄ est qñcūq̄ aliq̄ trāf-
formāe in aliud. istud accipiat pprietates 7
p dñōes illius nature in quā trāformā-
tur. **Sic** ignē mēs deuota cum in lumē the-
archicum trāformatur fit quodammodo
claritas q̄ accipit. **Itē** qñ seq̄ dependetq̄
nrm eē creatū ab eē eterno 7 fm eēntialem
existētiā vnū cū illo ē sic accipiēdū ē. q̄ mē
ti nre dīna eēntia realiē 7 pñtialē cōdicatur.
Abiq̄ totus ē de⁹ existētiā s̄ nō in singu-
lis equalitē p efficiētiā. **Et** ex toto se vbi-
q̄ opēt tñ n̄ totū qd̄ potētē sue ē vbiq̄ im-
mo pot⁹ nūq̄ opāt. **Uñ** qā ppriū ē dīne
nature rebus illabi 7 eoz intūmis cōmorari
7 p sui illapsus pseruare rez naturas ne de-
cidāt i nō eē. idarco dicit q̄ nrm eē creatū
dependet ab eē eterno. in⁹ illud qd̄ pbs di-
cit li. d celo 7 mūdo. **Ab** hoc qd̄ ente scz
deo depēdet celū 7 terra. 7 q̄ ex nature sue
pprietate cōpetit ipi deo vt inhiet in infio
sie rōnalis. ppē qd̄ d. **Aug.** tu intūmior in
tūmo meo. ppēa dīc q̄ eē nrm creatus fm
eēntiale existētiā vnū cū illo ē. diuerse sube-
sunt spūs dei 7 spūs hoīs 7 ā spūs hoīs nō
est ita vnus cū spū dei sicut filius cum pte

vnus est deus. **Sed** qz illapsu sue p̄sentia-
licitatis inhabitat animā rōnalem quā inter
oīa creata imagine sua insigniuit. penes q̄
imaginē trāformāe trinitati psonaz et p̄
cipabilis est diuine nature 7 beatitudinis
illius. ideo dicit q̄ oē nostrū creatū fm ef-
fēntiale existētiā vnū cum illo est. **Beati**
scis suis triplicez vnionē tribuit. s. nature.
grē 7 glie. **Et** d hac vnione naturali p qm
deus cōmorat in intimo ante rōnalis dic-
tum istud est intelligendū. **Qualiter** au-
tem illud sit accipiēdū. **Vniuersi** quoq̄ su-
pra sui creationem in vite contemplatiue al-
titudine sublimari vnū sē cū hac deifica cla-
ritate. immo ipa claritas ipi sunt. atq̄ i eo
quo vident et quod vident lumine idēz fi-
unt. satis patet ex predictis 7 specialiter ex
his que dicta sunt in illa clausula. **Ac** sine
intermissione sit ipsa claritas quā accipit.
Mō ei vult auctor iste dicere q̄ spūs adhe-
rens deo p amplexū vnitiū 7 supra se ra-
ptus virtute extatici amoris q̄ fiat vn⁹ vel
idē cū deo simplr substantie idēpitate. qā
hoc est impossibile sed fit vnus cū deo trāf-
formatōnis silitudine / gratieq̄ 7 bātudis
picipatōne feruēdi amoris amplexu 7 ihe-
sione. **Et** hoc satis innuit i his verbis que
postea subiūgit. vniuersi deuoti spūs vnus
cū deo p fundo amoris de flūio sunt esse-
ti nō quomōlibet qd̄ vnū sed idipm qd̄
ē ipa i se eēntia dei. eo mō quē deifica bātū
do req̄nt. **Et** istud idē multi scī doctores
dixerunt. s. beatus Bionysius. Bernard⁹.
Hugo. sicut patet ex supra allegat. sicut i
ipa btissima trinitate a patre filius egrediē
ab vtroq̄ spū sanctus amor verus pcedēs
pnectit p̄rem 7 filiū. sic a fonte bonitatis su-
perme sapia vnitiā pcedens menti deuote
illapsa tāta vnione ipam cōnectit spū i tā-
to vt mereat vtenū dicat esse cū ipō. **Hac**
vnitate petebat xps cū dicebat. **Rogo** p̄re
ipī vnū sunt sicut ego 7 tu vnū sum⁹. **Pro**
inde his verb̄ q̄ sequūtur. vident insing sen-
tiūt 7 inueniūt p hoc deificū lumē se fm ef-
se vitāq̄ suā in creatā eādē fore simplice di-
uinitatis abyssum. satis mihi p cordare vi-
detur snta sancti Augusti in libro. vi. con-
fessionum vbi dicit. **Inde** ammonitus re-
dire ad meipm intram i intima mea duce-
te 7 potui qm fact⁹ es adiutor me⁹ 7 intra-

Defensio Johānis deschoenhauia

mi ⁊ vidi qualicūq; oculo aie mee supra eū dem oculū aie mee supra mentē meā lucez dñi in cōmutabilē necita erat supra mentē meā sicut oleū supra aquā, nec sicut celum supra terrā sed supior, qz ipse fecit me et ego inferior: qz factus sum ab eo. Qui nouit vīta tē nouit eā, nouit eternitatez caritas nouit eā. ¶ Ad cuius euidentia est sciendū qz creature p̄cistūt in mēte dīna siue in deo simpliciter ⁊ vnico ⁊ hoc q̄tū ad tria exēplaria s̄m rōnem distincta. Primo p̄cistūt creature i dīna eētia s̄m rōnes suas p̄fectōnales et qz oēs p̄fectōes s̄e i deo vniūssime idē sic sub oimoda distinctōe i eētia p̄cistūt dīna eētiale potentialet ⁊ causalitē. Secundo p̄cistūt in mente paterna ouiginalitē s̄m rōnes suas ydeales ⁊ idē ibi putō appet creaturariū distinctio s̄m rōnē itelligēdi Tertio p̄cistūt in v̄bo eterno tāq̄ i exēplari p̄po q̄tū ad rōnes suas factiuas ⁊ exēplares, et idē ibi appent similitudines sub distinctōe p̄fecta. Est autē itelligēdū qz cū creatura dī i deo p̄cistere s̄m similitudinē suā exēplares nō est itelligēdū qz illa similitudo sit aliquod additū eētia, qz sic aliqz accidēs caderet i deū. Sed illa similitudo est realitē ipa dīna eēsentia ⁊ ipm verbū itellēctū tū cū habitū dīne put est imitabile ⁊ p̄ciabile a creatura. Vult ḡ auroz in verbis p̄ctis picere qz qm mens rationalis rapitur in diuine lucis abyssū ⁊ supra se eleuat statū deū sentit ⁊ inuenit ⁊ exp̄imentali suauitate degustat, qz ipa creatura nō ē aliud i deo s̄m suum ydeale qz ipa creatrix eētia p̄cist dicit. ¶ An. ¶ Porro illud v̄timū dictū qz sepe dicitur mgr̄ censer calūmianđū ⁊ reprobandū vicz. Illic spūs ē supra semetipm trāstātus ⁊ deo vniūccatus gustās vidēq; i v̄nitate v̄uide abyssū in qua sese s̄m eē suuz increatū possidet, immensas diuitias qz ipsemet est iuxta eū modū qz eas deus gustat ⁊ videt, nō discrepat a veritate si recte itelligat ⁊ pie int̄p̄tet. Intellectus eū horū v̄boz talis est, qz qm sponzus celestis intro ducit sponzam suam in cellā v̄nariā, i. abyssū suē dulcedinis ei cōcedit degustare tunc plenum gaudium ⁊ p̄fecta delectatio sponse, i. menti deuote propinanēt ex quibz totū desiderū eius p̄fecte quietatur qz tūc int̄roducēt in gaudīū dñi sui, ⁊ in cubicus

lum genitricis sue qd̄ nihil aliud est qz ipa diuina eētia sub rōne obiecti beatifica et vt exemplar ⁊ ydea rōnalis creature, qz vt sic h3 mentē rōnale pp̄ue quietare ⁊ tūc assequit v̄b̄tate ⁊ affluentia diuine grāie a qua ois satietas ⁊ ḡrē secunditas in aīazoinuatur, qz in claritatem v̄erbi diuini trans formata deificat, vbi gustat immensas diuitias qz ipemet ē, qm̄ quidē aīa infinitatē illius gaudij nō cōp̄hendit, s3 tū beatificaz eius idēmp̄tate raptim app̄hendit, iuxta modū supra expositū. ¶ Stud maxime fit i raptū. ¶ Pro declaratione autē illius dicti qd̄ subiungit, gustans ⁊ videns immensas diuitias iuxta eū modū quo eas deus gustat ⁊ videt, est diligent̄ aduertēdū qz v̄rbū eternū est quedā refectio mentalis et quoddā gaudium intellectuāle iporū angelorum ⁊ omnīū beatorum, qui pan̄ v̄oꝝ ⁊ concordia plene possident oēm thesaurum celestis sapie et bonitatis diuine qz de torrente diuine voluptatis cōtinue potantur, ⁊ ab v̄b̄tate suauitatis in ea degustat puritate obiecti na qua deus fr̄it in seipo ideo dicit qz gustat et videt immensas diuitias iuxta eū modū quo eas deus gustat ⁊ videt. ¶ Et autem finem loquendi faciāt et tertium cum glosa proferā, condusio finalis omnīū p̄dictorum ⁊ explanatio p̄clara dictorum illius tertie partis d̄ omniū sp̄ritualiū nuptiarū stat in isto qz sancti iuxta vaticinīum. Esaiē p̄phete in terra sua duplicia possident qz sancti in patria dupliciter reficiuntur ⁊ beatificabuntur, hō mō qz vires ⁊ potētē rōnates ad imaginē ptinentes, s. memoria itelligētia ⁊ voluntas bibent de fonte vino in ea puritate obiectiue sicut de sua fontali boitate fructur in seipo, ⁊ iste eedem vires satiabunt ⁊ inebriabunt ⁊ hoc essentialiter gaudio fruitionis ⁊ gustū itellēctuali dīne dulcedinis vbi p̄ efficaciam diuini luminis absorptē dīne suauitatis degustatione ⁊ amplexu ⁊ inhesionē consummari amoris sopientur ⁊ requiescent ab omnī operatione intellectuāli: ⁊ sic iste vires semper erunt actiue et operose cum hoc quietes ⁊ oīose semper famelice semper saturate diuersis tam respectibus. ¶ Stud donum quibz dā sanctio licet paucissimis conceditur in hac vi

ta. sicut **P**aulo datū fuit in raptu. sed hoc nō fire nō imobilē sed raptim trāsitorie ⁊ fluribilibiter sicut supra dcm̄ est. **I**stius opinionis fuit auctor: istius libri d̄ ornatu spū. aliū nuptiarū. ⁊ eiusdē opinionis arbitror fuisse beatum **B**ionysiu. sicut patet in spiciendi libri suū d̄ mystica theologia ⁊ huic opinioni ego adhaereo sed nō p̄tinaciter. si qd̄ em̄ hic dictū videt̄ q̄ apparet repugnare veritatibus articuloꝝ fidei. hoc totū reuoco ⁊ correccioni sancti matris ecclesie i qua x̄ps suū sanctissimā auctoritatē transfundit me ⁊ q̄qd̄ hic dictū est sub mitto. **A**d extremū hoc infero q̄ magistra intelligendi est exp̄tētia put sancti testantur. **E**t ille op̄tine veritatē iudicij nouit q̄ eā nō audiendo solū sed gustādo ⁊ faciēdo didicit. **Q**ui em̄ veritati vnitus est et ipsa vnione bene nouit q̄ bene sentit. q̄uis em̄ multi com̄p̄ant tanq̄ mens excessum passum. **I**n tali ergo materia que solum exp̄tēntiam ⁊ gustum cognoscit. magis est credendū his q̄ noticiā experimentalē hęc gustauerūt quā his qui solo lumine intellectus ⁊ litterarū studio pollent. **N**ec autē sapia vnitiua ⁊ analogica que oēm rōnis apprehensiones transcendit. sola diuina immisione pap̄tē que nō tm̄ effectū supra se erigit ⁊ amore et satico sp̄so altissimo creaturā p̄fecte vnit. sed in sūp̄ intrin̄ elenat intellectū vt multo plus omni prudētia ⁊ cognitione diuinis fulgoribus illi affret̄ q̄ aliquo ingenij exercitio valeat obrineri. **E**t ergo non videtur mihi recte sapere q̄ nolunt q̄ aliquis d̄ diuinis scientijs differat nisi fuerit p̄hiscis et naturalibus scientijs p̄ditus ⁊ imbutus. **I**ncōgruum em̄ videt̄ intrin̄ nature deferre studio artis ⁊ solertie hominū / q̄ pl̄ possunt hominibus afferre q̄ gr̄a que repente agit. subito imprimi infallibiliter docet. et inhesitater facit eristere in his que docet. ⁊ luce clariū que alijs videntur obscura demonstrat. **I**psa em̄ sapia ⁊ scientia que sola sancti spūs influxū d̄ pap̄tē certissima ⁊ am̄issima cōprobat̄ quia sine oī dubitatione ⁊ op̄tione p̄cedit ⁊ omnem alterius discipline lenitatem excedit. **H**ęc doctrinam p̄clare sapientie sibi soli increata sapientia reseruare voluit vt sciat om̄s mortalī creaturā q̄ est doctor in celo qui

solam veram sapientia solis electis scolari bus p̄ celestes emissiones ⁊ sue claritatē radios manifestat ⁊ omnes mūdi sapientes confutet cum simplex vetula idiota ad istius sapientie vnitiue consurrectionē p̄fecte possit attingere quā nulla p̄hiscis scientia: vt mortalī industria apprehēdit. **Q**ue melius intelligimus melius p̄ferimus. **S**p̄ritualis om̄ia dijudicat. ⁊ ipe a nemine indicatur. **P**atet ergo ex his quō sanctissimi ⁊ excellentissimi doctores q̄ in vtraq̄ specie contemplatiōis p̄fecti fuerūt eadem docuerunt ⁊ senserūt que tertia pars libri d̄ ornatu spiritualiū nuptiarū dogmatizat licet forte sub alijs verbis. **N**ō autē refert d̄ inersitas narratōis vbi eadē res narratur sicut dicit beatus **A**ugustinus. **E**t ergo p̄dicta doctrina nō est abijcienda et eliminanda / s̄ vbiq̄ sustineri potest absq̄ periculo erroris tanq̄ consona ⁊ cōformis sanctorū patrum traditionibus. vnde q̄ verba hui⁹ libri ex fervido affectu ⁊ vigore dilectionis plata sunt. non sunt recipienda s̄m̄ sensum quē s̄m̄ sonum vocis vident̄ facere / sed s̄m̄ sensum p̄ quo fiunt intelligenda sunt ⁊ interpretanda ⁊ s̄m̄ materia subiectā sermones eius exp̄tēndi. **I**sta sunt spiritualia ⁊ mystica ⁊ ideo solis spiritualibus sunt cōpanda. et communicanda nec h̄m̄dī in scolis sunt tractanda. **S**ed esto q̄ sepe dicitur auctor in aliquibus forte nō ita dixisset sicut alij vellent. vel quoniā melius vel verius dicit quinnisset. que cura d̄ hoc. **I**n opusculis tractatoꝝ multa corrigenda inueniunt̄. **S**i ad obiectionem alicuius tractatus sufficeret aliquod dictum in eo corrigendum pauci tractatus recipiendi essent. **R**egere non possum nec debeo ait **A**ugustinus. sicut in ip̄is moribus meis. ita m̄lta esse in tam multis opusculis meis que possūt in isto iudicio ⁊ nulla temeritate culpari. **I**tem idem. noli meis litteris quasi canonicis scripturis inseruire. sed in illis ⁊ quod nō credebās incunctanter tibi inueniendū crede in istis aut quod certum habebas nisi certum vel certe intellexeris noli firmiter tenere. **N**on em̄ par auctoritas scripture canonicę debet̄ et earum expositionib⁹. **I**n omnibus bene agere et in nullo deuiare nō est h̄ humanitatis sed deitatis. **E**stimo tamen

Epistola Johānis Gerson

¶ Doctrina eius quæcumque ad intellectum suum in paucis calumniam patitur licet forte quedam planius et irreprehensibilis potuisset dirisse. Nec dicta sufficiant contra eos qui doctrinam predicti viri vident calumniam sub correctione tamē semper melius sentientium. ¶ Sed dicit aliquis, quis est iste qui ausus est os suum ponere in celis et respondere domino cancellario parisiensi discretissimo et eruditissimo viro. Fateor carissime quod ego sum minimus clericorum et religiosorum qui non sum dignus ut solvam corrigiam calciamento domino mei cancellarij qui incomparabiliter vitam moribus et scientijs me precellit. Protektor tamen quod non ostentationis gratia nec temeritatis motus audacia presumpsi rēdere obiectionibus tanti viri. Sed duo sunt que me mōerunt et incitauerunt ad scribēdum ista. Primum est quia emulato existens paterne traditionis et zelum gerens pro doctrina patris non potui patienter sustinere ut ille liber quē pro spiritu sanctum spero fuisse compilatū vilipenderet abijceretur et contemptui haberet. Secundum est quia annuus pijs precibus et desiderijs fratris Bartholomei qui instanter pro quibusdam referentibus intellexi rogavit sibi intellectus verborum illius tertie partis libri de ornamento spiritualium nuptiarū exponi et referari, institi et laboravi in quantum potui dicta tertie partis prefati libri explanare et ad quē intellectum essent capienda enodare. Si scripsi ut debui approbati et tui. Si vero non et debui ignosce christe tui et tui Amen.

¶ ¶ finit libellus Johānis deschoenhauia in quo defendit dicta fratris Johānis Ruylbroech contra magistrū Johānem de Gerson Cancellariū parisiensem.

¶ Epistola magistri iohannis de Gerson ad fratrem Bartholomeum carthusiensem contra predictam defensionem.

Quia tibi et par vir exemplo Job simplex et rectus et timens deus. Oblata est mihi nuper sicut nosti, gravis epistola redens salua

re modos locutionū positos in tertia parte tractatus cuiusdam intitulati de ornamento spiritualium nuptiarum. Quos ego modos alias pro catholice veritatis sinceritate seruanda apud animos minus instructorum ostendi per epistolam tibi directam non esse seruandos. Sed quid agimus? Quo nos inter tot occupationes vertimus? Inagrandiendi plures libros vel epistolas, arguendo vel replicando nullus est finis. Item igitur infra limites epistole prime et per considerationes aliquas, facili planoque stilo superas et eadem insufficientio sua monstrat.

Nobis ad certam regulam loqui fas est posita est illic sententiosissima hec, verissimaque angusti sententia, que tollit barbaram confusionem linguarum, a sacra doctrina, nam qualis altera esset efficitur via prohibendi edificationem turis davnice in bonum. Quod si fieret nominū vel terminorum pro libitu cuiuslibet variatio. Non enim tunc intelligeret vnus alterū sed in quadam babilonis confusione laberemur. Non ergo sufficienter excusat auctor tractatus illius pro suo defensore quod sic ait. Et si sit aliquis error in dictis suis ille solus stat inquit nominis nomina autem sunt ad placitū, et ideo talis error non est magni ponderis. Si enim sancti doctores ut Augustinus et Hieronymus, admisisset modos loquendi hereticorum, protinus habuissent pacem cum eis, sed malam pacem. Notetur responsio magni basilij in casu simili qui noluit nec in solo verbo quidem deviare proficundo catholicam veritatem. ¶ Sic nec Hieronymus de verbo isto omissionem, sic alij sine numero fuit quidam tempore meo scriptus qui respondendo dicebat patrem esse causam filij, hoc dicebat id est patrem producat filium. Coactus est statim renouare dictum suum nec expositio sua quomodolibet admissa est quousque esset ad intellectum suum et expressionem verissima.

Modus loquendi doctor si reperitur impropius et parabolicus et inusitatus aut figuratiuus, extendi vel in usum trahi non